

NEWSLETTER 6/2017

Novela insolvenčního zákona 2017

Novela insolvenčního zákona 2017

- **Dne 1. července 2017 nabude účinnosti zákon ze dne 19. ledna 2017, kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) (dále jen „IZ“), vyhlášený ve Sbírce zákonů pod č. 64/2017.**
- Jedná se o **poměrně rozsáhlou novelu**, která si klade za **cíl** zejména: (i) posílit ochranu podnikatelů před tzv. šikanózními insolvenčními návrhy, (ii) provést změny v oblasti oddlužení, jejichž potřeba vyplynula z aplikační praxe, a (iii) celkově zvýšit transparentnost insolvenčního řízení.

I. Ochrana před tzv. šikanózními insolvenčními návrhy

- Novela zakotvuje nový institut **předběžného posouzení insolvenčního návrhu podaného věřitelem** (§ 100a IZ). Insolvenčnímu soudu se ukládá povinnost, aby insolvenční návrh podaný věřitelem neprodleně po jeho doručení předběžně posoudil, a to **ještě před jeho zveřejněním v insolvenčním rejstříku**. Bude-li mít soud **pochybnosti o důvodnosti** posuzovaného návrhu, rozhodne, že **insolvenční návrh** ani jiné dokumenty obsažené v insolvenčním spise **se v insolvenčním rejstříku** po stanovenou dobu **nezveřejní**. Tímto postupem se má zabránit negativním dopadům tzv. šikanózních insolvenčních návrhů podávaných některými podnikateli účelově, tj. s úmyslem poškodit konkurenční subjekty již samotným zveřejněním oznámení o zahájení insolvenčního řízení v insolvenčním rejstříku.

- Novela dále **doplňuje** dosavadní **pojetí úpadku ve formě platební neschopnosti** ve vztahu k podnikatelům, kteří vedou účetnictví, a to zavedením **tzv. mezery krytí**, která představuje rozdíl mezi výší splatných peněžitých závazků dlužníka a výší jeho disponibilních příjmů. Podle nové úpravy (§ 3 odst. 3 IZ) nebude podnikatel v úpadku, pokud tzv. mezera krytí ve výkazu stavu likvidity bude činit méně než 1/10 výše jeho splatných peněžitých závazků, anebo pokud výhled vývoje likvidity osvědčí, že tzv. mezera krytí klesne v období, na které se tento výhled sestavuje, pod 1/10 výše jeho splatných peněžitých závazků.
- K lepší ochraně před tzv. šikanózními insolvenčními návrhy má přispět i zavedení **nové povinnosti doložit splatnou pohledávku věřitele - insolvenčního navrhovatele** (§ 105 IZ) a zároveň rovnou k insolvenčnímu návrhu připojit přihlášku dané pohledávky. Bude-li dlužníkem právnická osoba, bude insolvenční navrhovatel, který vede účetnictví nebo daňovou evidenci ve smyslu zákona o daních z příjmů, povinen doložit pohledávku (i) **uznáním dlužníka s ověřeným podpisem** nebo (ii) **vykonatelným rozhodnutím** nebo (iii) **notářským zápisem se svolením k vykonatelnosti** nebo (iv) **exekutorským zápisem se svolením k vykonatelnosti** nebo (v) **potvrzením auditora, soudního znalce nebo daňového poradce**, že navrhovatel o pohledávce účtuje.
- Novela též **zvyšuje** horní hranici **pokuty**, kterou je insolvenční soud oprávněn uložit insolvenčnímu navrhovateli za podání zjevně bezdůvodného insolvenčního návrhu, a to z dosavadních 50.000,- Kč na 500.000,- Kč (§ 128a odst. 3 IZ).

II. Změny insolvenčního zákona v oblasti oddlužení

- V oblasti oddlužení přináší novela především **novou právní úpravu týkající se osob oprávněných k podání návrhu na řešení úpadku oddlužením** (§ 390a IZ). Návrh na povolení oddlužení již nebude moci zpracovat dlužník sám, ale bude muset **být sepsán a za dlužníka podán buď advokátem, notářem, soudním exekutorem, insolvenčním správcem anebo akreditovanou osobou**, kterou je právnická osoba, jíž byla rozhodnutím Ministerstva spravedlnosti udělena akreditace pro poskytování služeb v oblasti oddlužení (veřejně prospěšné právnické osoby).
- Ustanovení o povinném zastoupení dlužníka se **nepoužije** pouze v případě, kdy dlužníkem je fyzická osoba, která má magisterské právnické nebo ekonomické vzdělání nebo vykoná zkoušku insolvenčního správce, nebo v případě, že takováto osoba jedná za dlužníka, kterým je právnická osoba.
- Novela rovněž **omezuje výši odměny** za sepsání a podání návrhu na povolení oddlužení. Advokát, notář, soudní exekutor či insolvenční správce mohou požadovat odměnu v maximální výši 4 000,- Kč bez DPH a v případě společného oddlužení manželů 6.000,- Kč bez DPH (§ 390a odst. 3 IZ). Akreditované osoby budou poskytovat poradenství pouze bezplatně.
- Tyto změny mají přispět k zajištění dostatečné odbornosti při poskytování služeb souvisejících s institutem oddlužení, a současně také ke zlevnění těchto služeb.

III. Zvýšení transparentnosti insolvenčního řízení

- Mezi významná opatření sloužící k zajištění tohoto cíle patří zavedení **zákazu hlasování věřitele, který tvoří s dlužníkem koncern, anebo je osobou dlužníkovi blízkou** (§ 53 odst. 1 IZ). Takový věřitel nebude moci na schůzi věřitelů hlasovat, pokud zákon nestanoví jinak (např. v případě hlasování o reorganizačním plánu, který předložila jiná osoba než dlužník či výše uvedený věřitel, je hlasování těmito věřiteli umožněno). Důvodem pro zavedení tohoto zákazu je skutečnost, že shora popsaní věřitelé se obvykle nacházejí ve střetu zájmů a na schůzi věřitelů často chrání spíše zájmy dlužníka, než aby prosazovali své zájmy z pozice věřitelů.
- Dosavadní **zákaz hlasování věřitele „ve vlastní věci“** zůstává zachován (§ 53 odst. 2 IZ). Novela však nahrazuje pojem "vlastní věc" výčtem konkrétních případů, kdy věřitel nesmí hlasovat. Podle nové úpravy tak věřitel nesmí hlasovat ve věcech, kterých se účastní nebo kterých je nebo má být stranou a které se týkají (i) nabývání majetku anebo jiného plnění z majetkové podstaty, (ii) právního jednání ohledně práva, které je anebo může být součástí majetkové podstaty, (iii) incidenčního sporu, nebo (iv) rozhodnutí o hlasovacím právu.
- **Věřitelům postoupených pohledávek** novela ukládá **povinnost doložit jejich skutečného majitele** (§ 177 odst. 2 IZ). Věřitel, který nabyl pohledávku postoupením nebo obdobným způsobem po zahájení insolvenčního řízení anebo v posledních 6 měsících před jeho zahájením, bude nyní povinen doložit v příloze přihlášky pohledávky čestné prohlášení, ve kterém uvede kdo je jeho skuteč-

ným majitelem podle zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, a také důvod, pro který se tato osoba za skutečného majitele považuje; nestanoví-li zákon dále jinak (např. je-li hodnota plnění nižší než 10 000 EUR).

- Novela zavádí opatření proti případné manipulaci s místní příslušností soudů – **tzv. fixaci místní příslušnosti** (§ 7b odst. 1 IZ). Příslušným soudem bude nadále soud, v jehož obvodu měl dlužník - podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku své sídlo ke dni, který předchází o 6 měsíců okamžik zahájení insolvenčního řízení. Smyslem tohoto pravidla je zabránit účelové změně sídla dlužníka, která by mohla vést ke ztížení výkonu práv věřitelů (např. věřitelé budou muset k soudu dojíždět) a k faktickému obejití pravidla zákonného soudce.
- Soudu se současně ukládá **povinnost pokračovat v řízení** a činit neodkladná opatření i před rozhodnutím o místní příslušnosti (§ 7b odst. 5 IZ). Jedná se o výjimku z pravidla, že v řízení může rozhodovat jen místně příslušný soud. Takto bude soud rozhodovat např. o jmenování prozatímního věřitelského výboru, o jmenování předběžného správce, o tom, že se insolvenční návrh v insolvenčním rejstříku nezveřejní, o odmítnutí insolvenčního návrhu nebo o jeho odmítnutí pro jeho zjevnou bezdůvodnost.
- Novela klade dále důraz na **doručování** dokumentů **do datových schránek** soudu a zavádí **povinné používání formulářů** (§ 80a IZ). Např. soupis majetkové podstaty, seznam přihlášených pohle-

dávek, konečná zpráva a zpráva o plnění reorganizačního plánu budou insolvenční správci podávat soudu již výlučně na elektronickém formuláři.

- **Některé pravomoci insolvenčních soudů** v insolvenčním řízení, v němž je úpadek dlužníka řešen oddlužením, **budou přeneseny na insolvenční správce**. Změna má odlehčit soudům od administrativní zátěže a současně jim má umožnit zaměřit se na složitější konkursní řízení a reorganizace.
- Velký dopad v praxi bude mít **změna systému přidělování insolvenčních věcí insolvenčním správcům v oblasti oddlužení**. Novela ruší okresní princip, tj. přidělování insolvenčních věcí insolvenčním správcům podle okresního soudu - obecného soudu dlužníka, a zavádí uplatnění **principu podle krajských soudů** (§ 25 odst. 2 písm. b) IZ). Znamená to, že napříště bude veden seznam insolvenčních správců specializovaných na řešení úpadku oddlužením podle obvodů krajských soudů. Insolvenční správci nebudou nuceni mít sídlo nebo provozovnu v každém jednotlivém okrese, ale postačí jim sídlo nebo provozovna v kraji. Od této změny se očekává pokles počtu poboček zřizovaných (často fiktivně) velkými insolvenčními správcí za účelem navýšení nápadu nových případů, a tudíž i rovnoměrnější rozložení insolvenčních věcí mezi insolvenční správce.
- V neposlední řadě dochází i k **posílení dohledu Ministerstva spravedlnosti nad výkonem funkce insolvenčních správců** (ministerstvo získá oprávnění zrušit insolvenčnímu správci povolení pro závažné nebo opakované porušení jeho povinností).

Věříme, že výše uvedené shrnutí usnadní Vaši orientaci v nové právní úpravě. V případě potřeby jsme Vám plně k dispozici pro poskytnutí doplňujících informací nebo právní asistenci v dané oblasti.

Editor: JUDr. Magda Stárková, advokát, e-mail: starkova@akvk.cz

Hlavním cílem Newsletterů je poskytnout základní informace k danému tématu a nelze je považovat za vyčerpávající odborný návod. Obsah této publikace slouží pouze k základní orientaci a nevychází ze specifických okolností jednotlivého případu či individuálních potřeb klienta. Před každým právním jednáním v konkrétním případě doporučujeme si vyžádat odbornou právní pomoc, kterou Vám rádi na základě Vaší žádosti poskytneme.